

Бугайв постійно оцінюватимуть за якістю потомків з нагромадженням сперми для дальшого використання. З метою закріплення цінних продуктивних якостей батьків на племаводах і в племінних господарствах планується застосовувати помірний, а в окремих випадках тісний інбридинг.

Матеріали імуногенетичних і біологічних досліджень, результати аналізу генеалогії, вивчення продуктивності, а також екстер'єрно-конституціональні особливості свідчать про значну генетичну мінливість масиву червоної худоби західних областей України, що вказує на високі потенціальні можливості підвищення молочності корів. Наявність запасу генетичної мінливості створює реальні передумови для вдосконалення цього масиву шляхом розведення в «собі».

При необхідності поліпшення окремих ознак доцільно використовувати насамперед племінний матеріал червоної датської породи, що і дасть змогу зберегти певну генетичну цінність всього масиву худоби без суттєвої ломки її типу.

ПОВТОРЮВАНІСТЬ І ПОЄДНУВАНІСТЬ ПРОДУКТИВНИХ ОЗНАК ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ЗАЛЕЖНО ВІД ТИПУ ПІДБОРУ

В. І. ВЛАСОВ, кандидат сільськогосподарських наук

Український науково-дослідний Інститут тваринництва степових районів ім. М. Ф. Іванова «Асканія-Нова»

Для селекціонера важливе значення мають такі константи популяційної генетики, як повторюваність продуктивних ознак і кореляція між ними. Перша дає змогу прогнозувати можливі рівень продуктивності групи тварин за даними попередніх вимірювань ознаки, а друга визначає можливість відбору за однією з поєднаних ознак без погіршення інших. Дослідженнями установлено, що ці величини перебувають в певній залежності від спадкової зумовленості ознаки (С. О. Руський, 1961; М. О. Пlochінський, 1964; В. І. Власов, 1968), породи (С. Г. Давидов, 1936; І. Рендель і співатори, 1957), різня годівлі (М. П. Чиринський, 1909; А. А. Малинов, 1925; В. І. Власов, 1968, 1973) та інших причин. Щодо оцінки величини повторюваності та поєднуваності ознак залежно від типу підбору мало даних.

Для з'ясування цього ми використали багаторічні дані (1950—1971) зоотехнічного і племінного обліку племазаводів «Червоний велетень» симентальської та «Диктатура» червоної степової породи. На основі генеалогічного аналізу виділили дві групи тварин: інбридні — в ступені IV—IV і бліжче, аутбредні — при відсутності загального предка в шести поколіннях родоводу. Всі матеріали опрацювали на ЕОМ «Промінь» за програмою, розробленою згідно з алгоритмами М. О. Пlochінського (1970).

Повторюваність молочної продуктивності між сучасними лактаціями (I—II, II—III і т. д.) корів обох племазаводів практично

не залежала від типу підбору (табл. 1). А при порівнянні продуктивності за віддалені лактації (I—IV, II—IV і т. д.) відмічена чітко виражена перевага за повторюваністю надю в аутбредних тварин.

У племазаводі «Диктатура» стабільність жирномолочності корів за суміжні лактації однакова в обох групах, а за віддалені лактації вона вища в аутбредних. У племазаводі «Червоний велетень» практично по всіх парах лактацій повторюваність жирномолочності вища в інбридних корів.

Таким чином, в обох заводських стадах відмічена подібність за перевагами стабільності надю інбридних тварин над аутбредними і відмінність за стабільністю жирномолочності. Зумовлено це, мабуть, тим, що в племазаводі «Червоний велетень» племінна робота спрямована на закріплення високої продуктивності за допомогою інбридингу на плідників, що походить від матерів з рекордними надоями і високою жирномолочністю (понад 4%). У племазаводі «Диктатура» підбір провадився в основному лише з урахуванням величини надю.

Загальним для обох заводських стад є те, що чим далші порівнювані лактації, тим повторюваність надю і жирномолочності нижчі. При цьому в племазаводі «Диктатура» ступінь зменшення повторюваності надю з віддаленням лактацій значно вищий в аутбредних корів.

В цілому повторюваність надю і жирномолочності вищі в стаді симентальської худоби,

1. Повторюваність молочної продуктивності та жирномолочності залежно від типу підбору

Племазаводи	Тип підбору	Молочна продуктивність														
		I—II	II—III	III—IV	IV—V	IV—VI	II—IV	II—V	II—VI	III—V	III—VI	IV—VI	I—III	I—IV	I—V	I—VI
«Червоний велетень»	Аутбридинг	0,656	0,659	0,587	0,500	0,593	0,539	0,407	0,320	0,402	0,243	0,359	0,485	0,501	0,373	0,335
	Інбридинг	0,644	0,653	0,607	0,530	0,571	0,628	0,355	0,365	0,405	0,370	0,561	0,594	0,544	0,391	0,313
	Аутбридинг	0,477	0,576	0,524	0,584	0,511	0,297	0,240	0,209	0,435	0,375	0,347	0,428	0,213	0,030	0,054
«Диктатура»	Інбридинг	0,531	0,618	0,600	0,403	0,403	0,408	0,122	0,238	0,311	0,282	0,430	0,350	0,434	0,302	0,311
	Аутбридинг	0,622	0,568	0,649	0,647	0,563	0,567	0,454	0,468	0,594	0,498	0,638	0,560	0,444	0,467	0,419
	Інбридинг	0,651	0,606	0,639	0,798	0,828	0,515	0,618	0,680	0,714	0,730	0,760	0,609	0,516	0,510	0,667
«Червоний велетень»	Аутбридинг	0,579	0,548	0,548	0,547	0,353	0,495	0,458	0,398	0,513	0,362	0,390	0,532	0,493	0,396	0,439
	Інбридинг	0,497	0,542	0,586	0,482	0,403	0,495	0,497	0,418	0,544	0,487	0,502	0,508	0,312	0,350	0,314
	Аутбридинг	0,497	0,542	0,586	0,482	0,403	0,495	0,497	0,418	0,544	0,487	0,502	0,508	0,312	0,350	0,314

ніж червоної степової, і в обох стадах повторюваність надою вища від повторюваності жирномолочності.

Дані про взаємозв'язок між надоєм і вмістом жиру в молоці при різному типі підбору наведено в таблиці 2.

2. Взаємозв'язок між ознаками продуктивності при різному типі підбору

Племзаводи	Тип підбору	Надій — вміст жиру в молоці		
		I лактація	II лактація	краша лактація
«Червоний велетень»	Аутбридинг	-0,247	-0,080	-0,128
	Інбридинг	-0,215	-0,167	-0,302
«Диктатура»	Аутбридинг	-0,073	-0,009	+0,007
	Інбридинг	+0,009	+0,126	+0,028

Так, у племзаводі «Червоний велетень» негативна залежність між двома основними селекційними ознаками корів збільшувалась з підвищенням молочної продуктивності у повновікових тварин порівняно з первістками. При цьому негативна залежність дещо більша інбредних тварин. У стаді червоної степової породи племзаводу «Диктатура» взаємозв'язок між надоєм і жирномолочністю практично відсутній, а в групі інбредних тварин відмічається невелика позитивна залежність. На нашу думку, ці відмінності пояснюються породною здатністю до роздою і пов'язаною з цим зміною вмісту жиру в молоці. Так, відношення між надоєм за повновікову і I лактації в племзаводі «Червоний велетень» дорівнювало 136%, а в племзаводі «Диктатура» — лише 120%.

ВИСНОВКИ

1. Повторюваність надою і жирномолочності в цілому вища у інбредних корів.

2. Відносна перевага сталості надою над жирномолочністю не залежить від породної належності тварин, хоча повторюваність обох ознак при цьому вища в стаді сментальської породи.

3. Величина і напрям корелятивних зв'язків залежать від типу підбору та породної здатності тварин до роздоювання.

ЛИТЕРАТУРА

Власов В. И. К вопросу о повторяемости удоя и процента жира в раз-
ных условиях среды. — «Цитология и генетика», 1968, № 6.

Власов В. И. Взаемозв'язок між господарсько корисними ознаками корів при різних рівнях годівлі. — У зб.: Молочно-м'ясне скотарство, вып. 32. К., «Урожай», 1973.

Давыдов С. Г. Селекция сельскохозяйственных животных. М.—Л. Сельхозгиз, 1936.

Кушнер Х. Ф. Наследственность сельскохозяйственных животных. М., «Колос», 1964.

Малигонов А. А. Исследования по вопросам биологии сельскохозяйственных животных. Труды Кубанского сельскохозяйственного института, т. 3, 1923.

Плохинский Н. А. Наследуемость. Новосибирск, изд-во СО АН СССР, 1964.

Плохинский Н. А. Биометрия. М., изд-во МГУ, 1970.

Рузский С. А. Оценка коров по молочности за разное число лактаций. — «Животноводство», 1961, № 1.

ОЦІНКА ПЕРВІСТОК ЗА ПОВНУ ЛАКТАЦІЮ І ОКРЕМІ ВІДРІЗКИ¹

В. Я. ШЕВЧЕНКО, головний зоотехнік-селекціонер племрадгоспу «Старий Коврай» Черкаської області

У селекційно-племінній роботі важливо найраніше оцінити тварину за продуктивністю для того, щоб своєчасно виявити й вивести із стада низькопродуктивних корів. Тривалий період корів оцінювали за молочною продуктивністю у найвищу лактацію. Це давало змогу виявити потенціальні можливості тварини, оцінити й визначити напрям дальшого її використання. Такий підхід до виділення кращих корів правильний, проте найвищий надій у корови проявляється на третій, шостій лактації, а інколи й пізніше. А чи можливо оцінити тварину раніше?

Для з'ясування цього питання ми проаналізували взаємозв'язок між окремими відрізками першої лактації і повною першою лактацією (300 днів чи скорочена закінчена), потім між першою і наступними лактаціями спочатку в межах генеалогічних груп, а пізніше на більш численному поголів'ї. Для аналізу використали дані племзаводів «Веселий Поділ» Полтавської і «Тростянець» Чернігівської області (див. таблицю).

Корелятивні зв'язки між показниками молочної продуктивності за 300 днів або скорочену закінчену першу лактацію та її окремі відрізки

Корелюючі ознаки	$r \pm m_r$	t_r
Молочність		
<i>Дочки Вала 6756 (n = 28)</i>		
30 днів і перша лактація	0,207 ± 0,191	1,08
60 днів і перша лактація	0,774 ± 0,124	6,23
90 днів і перша лактація	0,693 ± 0,141	4,90
120 днів і перша лактація	0,869 ± 0,097	8,95
150 днів і перша лактація	0,891 ± 0,067	13,28
180 днів і перша лактація	0,822 ± 0,109	7,49
Вищий добовий удій і перша лактація	0,836 ± 0,109	7,49
<i>Дочки Пфлегера 245399 (n = 13)</i>		
30 днів і перша лактація	0,845 ± 0,154	5,47
60 днів і перша лактація	0,904 ± 0,116	7,76
90 днів і перша лактація	0,934 ± 0,104	9,04
120 днів і перша лактація	0,944 ± 0,090	10,45
150 днів і перша лактація	0,960 ± 0,080	11,92
180 днів і перша лактація	0,978 ± 0,059	16,47
Вищий добовий удій і перша лактація	0,965 ± 0,271	8,558

¹ Науковий керівник — проф. М. А. Кравченко.